

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

(א) לעיל מ"ג. נ"ג: לקמן נ"ג.
(ב) לעיל ט"ו. א' אסור לאכול מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) במשנה שאינו אובל
ל"ל וכן בכל העמוד:
(ב) רש"י ד"ה מותר
וכי עד הפסח הק"ד
ואח"כ מ"ה אסור לאכול
ולהתכנסות אחר הפסח
אפילו אחר הפסח וכו' מכל
מה שעשה:

פירוש הרא"ש

מתני' קונם פירות האלו
עלי ב"ב אסור בחילופיהן
ובגידוליהן. אם החליפן
לכמהלם אסור המחליף
בדמיון מדרבנן אסור דמי
כל אסורי הנאה וגדולי
קונם אסורים בגדולי הקדש
והוא הדין אפי' לא אמר
אלו דכיון דלאמר קונם
ולא הוסיף אכילה אסר
עמנו מחליפין וגדולין והוא
קדאמר אלו משום דבעי
למירר ובגידוליהן דאי אסר
עמנו בכל הפירות מצי
נפקא מיניה בגידולין של
אלו בלאו הכי אסר עמנו
בכל הפירות שעשולם אי
לאו דלמירר בגדולין קודם
שהגיעו לכלל פירות: שאני
אובל שאני מועם ב"ב.
דלא אסר עליו אלא אכילה
וטעמה מהס: אבל בדבר
שאין זרעו בלה. ענו
בגלוס וכוונתו בהס אפילו
גדולי גדולין הוה כמו גוף
האסור כיון שאין הזרע
בלה: קונם מעשה ידך
עלי. אסר כל מה שהיא
עושה ומיניה לו לאכול
ואם נעשה אינן הגדולים
אסורין: שאת עושה איני
אובל עד הפסח ב"ב מותר
לאכול ולא להתכנסות אחר
הפסח. שלא אסר על עמנו
מעשה ידיה כי אם עד
הפסח ולא אמרין עד
הפסח כל קאי כי אם על
שאת עושה אכל אסור
אכילה ויכסיה הוא לעולם:
שאת נהנית לי עד הפסח
אם הולכת את לבית
אביך עד ההג. היה עומד
אחר ההג ואסר עתה
הנאחו עד הפסח וכו' מכל
לביית אביך עד ההג.

מתני' דבזר שזרעו כלה. בקרקע וגדל כגון חטה וכיוצא בה
דהיינו גדולין גמורין: אבל דבזר שאין זרעו כלה. כגון השומים
והצבילים שאינן כלה בקרקע אלא שרצה וגדל בגופו: אפילו גידולי
גידולין אסורין. דכגופיהו דמו: מעשה ידך עלי. ונתנו לה פירות

שזכר מעשה ידיה הואיל ואמר עלי
אסור בחילופיהן וכו' אבל כי אמר
שאני טועם משמע מהן גופן איני
טועם הלכך מותר בחילופיהן
ובגידוליהן אם זרעו ונתמו: שאם
עושה איני אובל עד הפסח. דלאמר
הכי קונם עלי מה שאת עושה שאני
אובל ממעשה ידך עד הפסח או שאמר
קונם שאת עושה שאני מתכסה מכל
מלאכתך עד הפסח: מותר לאחר
הפסח. שהרי לא נדר מכל מה
שתעשה אלא עד הפסח (ג) אפי' אחר
הפסח אסור. לאכול ולהתכנסות מכל
שעושה לעולם שהרי לא קבע בו זמן:
היה עומד בצלד ואמר קונם שאת
נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית
אביך מעכשיו עד ההג הלכה לפני
הפסח אסורה בהנאחו עד הפסח:
הלכה

אסור לאכול ולהתכנסות אחר הפסח (ג) השאת נהנית לי עד הפסח אם הולכת
את לבית אביך עד ההג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאחו עד הפסח
לאחר

כגידוליהן דמו לאו דוקא בצאורם אלו דככל איסורי הנאה נמי איסורי חילופיהן וכיון (להאי א"ו דלמא) דלאו לאו דוקא כי נימא נמי דמשום כוונת
הנודר הוא משמע דלאו דוקא דהוא הדין באוסר בכלל דהא רמי בר חמא לא אסתפק באלו אי דוקא אי לאו דוקא אי לי לומר דלעולם
אלו דוקא ואפילו נימא דטעמא משום בחילופיהן כגידוליהן דמו משום דהואו טעמא לא כגי אלא לאסרן על המחליף עמנו אכל לאסרן לאחר
לא ומתני' פסיק ומני אסור בחילופיהן ובגידוליהן אפילו החליפן אחר והאי איסורא על כרחיך משום אלו הוא דהוא חלופי איסורי הנאה
כשהחליפן אחר לא אסרי ורמי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום אלו מתסר הלכך דוקא נודר אסור אכל מודר
לא מיהו הא מיבעיא לי החליפן הוא אי מתסרי חליפין דוקא משום אלו דנימא דדוקא גבי נודר אכל מודר לא כי היכי דלאמר
כשהחליפן אחר או דלמא נהי דכשהחליפן אחר אסרי דוקא משום אלו כשהחליפן הוא לא כר'ך אלו דטעמא משום בחילופיהן כגידוליהן
דמו לא שנה נודר ולי"ש מודר ודקתני תנא אלו משום החליפן אחר נקט ליה דבלאו אלו לא מתסר בחילופיהן. כן נראה לי וכבר כתבתי
מוה למעלה [נ"ג]: שאני אובל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן. דנהי דשאני אובל שאני טועם מפיח איסורא אפי' הכי לא מיתסר
בחילופיהן ובגידוליהן דהא כי אכיל חליפין לאו טעים הנהו פירות דאסר עליה: דבזר שזרעו כלה אסר דבר שאין זרעו כלה אפי'
גידולי גידולין אסורין. אכילה ומתני' קאי. ו"ה מצי לחאמרי' ברישא אסור בחילופיהן ובגידוליהן דוקא בחילופיהן מתסר אכל בגידולין שרי
הני מיילי דבזר שזרעו כלה דבכי האי גוונא נהי דבגידולין ראשונים מיתסר דאע"ג דליכא מידי ממיא דאסר בגידולין דהא זרעו כלה אפי' הכי
לא גריעי גידולין מחליפין דחליפין נמי אע"ג דלית בהו מידי ממיא דאסר עליה אפי' הכי אסרי מיהו בגידולי גידולין שרי דכיון דגידולין דבזר
שזרעו כלה כחליפין דמו כי היכי דחליפין חליפין מותרין כדמוכח לעיל בהשומין [מ"ז]. גבי מוכרין וקדש בדמיהן מקודשת ה"ג גידולי גידולין
שרי ומש"ה קתני ובגידוליהן דמשמע אכל גדולי גידולין לא משום דמיירי בזר שזרעו כלה. וכן נמי סיפא דשאני אובל שאני טועם מותר
בחילופיהן ובגידוליהן דוקא דבזר שזרעו כלה אכל דבר שאין זרעו כלה מן האיסור הראשון ונדרים הוה לאו דבר שיש לו מתירין כדאמרין בגמרא [נ"ג]. וכל דבר
שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל [פ"ה ג']. האומר לאשמו קונם מעשה ידך עלי וכו' אסור בחילופיהן ובגידוליהן. אשמועין רבותא דמייתד
פירותיו של פלוני כי הכא לומר מעשה ידי אשתו כאומר אלו דמי ומתסר בחילופיהן ובגידוליהן. ולא תקשי לך מעשה ידיה דבר שאין בו ממש
הוא דאיכא לאוקמה בצאורם קונם ידך למעשיהם אי נמי מעשה ידי אשתו למעשה דבר שיש בו ממש הוא. מיהו כתב הרב רבי יונה
ז"ל דלא מתסר אלא כנגד מעשה ידיה שאם אשתו טחנה ואפתה ומכרה לחם להיות מעות שכנגד טחנה ואפיה שלה ודכנגד חטים שלו:
שאני אובל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן. בהך סיפא נמי אשמועין רבותא טפי ממתניתין קמייחא דאע"ג דלאמר אלו כיון
דאסיק דבוריה שאני אובל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דהא מעשה ידי אשתו כאלו דמי וכדכתבינא ואפילו הכי קתני עלה שאני
אובל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דשאני אובל שאני טועם לא מסתמיה דלא מפיח איסורא לגבי חליפין וגידולין כי לא אמר אלו
דלדרכיה שרי בהו כי אמר אלו משום דחליפין וגידולין ליכא טעמא דאיסורא הלכך כי אסיק דבוריה שאני אובל שאני טועם
למשניהו אמת. והיינו רבותא דהאי שאני אובל דהך מתני' טפי משאני אובל דמתני' קמייחא דשאני אובל דרישא לא קאי אאלו וראוי לדבר
בפרק הנודר מן הכבוש (לעיל דף נ"ג): בעי למפשט דבעין דשאני אובל דוקא מדקתני מותר בחילופיהן ובגידוליהן דמשמע הא ביזאל מתי
אסור ואם איתא דשאני אובל דרישא קאי אאלו היכי פשטינן מינה שאני הכא דלאמר אלו אלא ודאי כדאמרין: שאת עושה איני אובל
עד הפסח וכו' מותר לאכול ולהתכנסות לאחר הפסח. דלא מספקינן דלמא עד הפסח קאי על שאת עושה ואיני אובל לעולם קאמר
דאי הכי הוה ליה למימר שאת עושה עד הפסח איני אובל דקתני סיפא ומדלא קאמר הכי משמע דעד הפסח אכילה קאי (נ"ג):
שאת נהנית לי עד הפסח וכו'. הך מתני' פרישנא לה לעיל בפרק ואלו מותרין (דף ט"ו). לרב יהודה כדאית ליה ולרב נחמן כדאית ליה:

מתני' קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי
אסור בחילופיהן ובגידוליהן. משום דכיון שפרט הדברים הנאסרים
עליו שוינהו עליה כהקדש ומש"ה מתסר בחילופיהן ובגידוליהן כי
היכי דחלופי הקדש וגדוליו אסרי דלא דמי לנודר סתם מן המתנים
ומן הענינים שכיון שלא פרט ואסר

עליו כל המין לא עשאים עליו הקדש
שלא נמכוון אלא מאכילת אותו מין
ומש"ה לא מתסר בחילופיהן ובגידוליהן
אלא צפורט כי הכא דלאמר פירות
האלו. והוא הדין נמי דאם אמר פירות
מקום פלוני או פירותיו של פלוני
דכיון שיידד הרי הוא כפורט ואסור
בחילופיהן ובגידוליהן וכמו שנפרט
במשנה שלפנינו בס"ד. וכי תימא היכי
אמרין דמאי דמתסר בחילופיהן
ובגידוליהן משום פורט הוא והא בעי
רמי בר חמא לעיל צ"פ השומפין (דף
מ"ז). קונם פירות האלו על פלוני מהו
בחילופיהן וספקיה דרמי בר חמא
הוא אי טעמא דמתניתין משום כוונת
הנודר הוא הלכך דוקא נודר אסור
אכל מודר לא או דלמא דלא משום
כוונת הנודר הוא אלא משום
דחילופיהן כגידוליהן דמו והוא הדין
בכל איסורי הנאה שחילופיהם
אסורים למחליף עמנו וכמו שכתבתי
למעלה. ובדואי אי טעמא דחילופיהן

קונם הן לפי. או
קונם הן על פי,
אסור בחילופיהן. אם
מתמלא פירות אחרות
ודבר שלא בא לעולם
הוא. ובגידוליהן. שטעמן
הוא. ובעל"ז (ע"ד ח"ו). שאת
נהנית לי עד הפסח אם
תלכי לבית אביך עד
ההג. ענו דקאי בצלד
ואמר קונם מהא הנאמה
עלין מחלל ומשקה עד
הפסח אם תלכי לבית אביך
מנאן עד ההג עד סוכת
(דע"ד ט"ו).

מוסף רש"י

קונם הן לפי. או
קונם הן על פי,
אסור בחילופיהן. אם
מתמלא פירות אחרות
ודבר שלא בא לעולם
הוא. ובגידוליהן. שטעמן
הוא. ובעל"ז (ע"ד ח"ו). שאת
נהנית לי עד הפסח אם
תלכי לבית אביך עד
ההג. ענו דקאי בצלד
ואמר קונם מהא הנאמה
עלין מחלל ומשקה עד
הפסח אם תלכי לבית אביך
מנאן עד ההג עד סוכת
(דע"ד ט"ו).

תוספות

קונם פירות האלו עלי.
ולא גרידתי פירות
אלו: אסור בחילופיהן
ובגידוליהן. דכיון דאסור
קונם סתם ולא הוסיף
אכילה אסר עמנו בין
בחילופיהן בין בגידוליהן:
שאני אובל שאני טועם.
לא אסר עמנו אלא בגוף
הפירות: בדבר שזרעו
בלה. בגידולין הוה כגוף
האסר: אבל בדבר שאין
זרעו בלה אפילו גידולי
גידולין אסורין. ענו נללים
שאין הבלל כלה אלא
מוסיף אחרים עליו הלכך
גידולין כגופו: האומר
לאשתי קונם מעשה
ידך. פי' אם משעה לי
מחלל אסור בחילופיהן אם
הייתי לו מחלל והחליפן
בפירות: בגידולין. פי'
בגידולי פירות שלקח מן
החליפין: שאני מועם
מותר בחילופין: שלא אסר
עמנו אלא מהס אכל דבזר
שאין זרעו כלה אסור
בגידולי גידוליהן ומשכחת
לה ענו שטעם אינן או
רע דבר שאין זרעו כלה
ועמלא שבגידולין אסורין
עליהן דהיינו כמו מעשה
ידיה והלכך גדולי גידולין
אסורין דבזר שאין זרעו
כלה אכל דבזר שזרעו כלה
הגידולין אסורין וגדולי
גידולין מותרין: קונם
שאת עושה איני אובל
עד הפסח. מנה שאת
עושה ואשמועין דלא
תימא דה"ק איני אובל מכל
מה שמעשה עד הפסח
לעולם וכן כולם אשמועין
והלכה לפי הפסח אסורה

הכי: שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד ההג. עומד בחודש אחד לפני הפסח ואמר קונם שלא תהא נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך מעכשיו ועד ההג
עד הפסח לומר אם הלכה לבית אביך: